

Bart en Boris

DOOR DE AANHOUDENDE DROOGTE....

'NU WE NIET MEER MOGEN
SPROEIEEN HEBBEN WE IN ELK
GEVAL GENOEG TIJD OM ONS
EIGEN VOCHTGEHALTE OP PEIL TE
HOUDEN'

'PROOST! OP DE
VOLGENDE!'

'Het belangrijkste voor golfbanen is om uiteindelijk zelfvoorzienend te worden'

Vroege sproeiverboden treffen golfbanen en sportvelden

Greenkeepers en fieldmanagers zijn niet blij met de dit voorjaar afgekondigde verboden om grond- en oppervlaktewater te gebruiken om het gras op hun banen en terreinen te besproeien. De sproeiverboden zijn een direct gevolg van het gebrek aan neerslag. Het zuidelijke deel van Nederland heeft de meeste last van deze droogte. Dit jaar staat nu al in de top vijf van droogste jaren tot nu toe.

Auteur: Wijnand Meijboom

Op 1 april besloten de Brabantse waterschappen al tot een tijdelijk verbod op het gebruik van grondwater om sportvelden en golfbanen te besproeien. Het gebruik van oppervlaktewater is hier sinds mei bijgekomen voor het hele gebied van waterschap De Dommel. Het stroomgebied van de (Beneden-)Dommel tussen Den Bosch en het Wilhelmakanaal en de Zandleij vormde nog een uitzondering op dit verbod. In dezelfde periode stelde ook Waterschap Vallei en Veluwe een verbod in op het onttrekken van oppervlaktewater in delen van het werkgebied. De duur van deze verboden is mede afhankelijk van de komende neerslag.

Voor Arijan van Alphen, hoofdgreenkeeper op golfbaan De Oosterhoutse, was het begin april schrikken toen plots het bericht kwam dat er een grondwateronttrekingsverbod voor grasland en golfbanen werd afgekondigd. In de hoofdgreenkeepersgroepsapp van banen in de omgeving ontstond lichte paniek. 'Op persoonlijke titel heb ik toen naar de drie waterschappen een brief gestuurd om uitleg te vragen over de maatregel en vooral om in gesprek te geraken. Daarnaast heb ik contact gezocht met de NGF en NGA om te vragen of zij op hoogte waren van dit verbod en welke stappen de branche al genomen had of van plan was te nemen.'

5 min. leestijd

Van Alphen vindt het onterecht dat golfbanen bij het afkondigen van een sproeiverbod gelijkgeschakeld worden met grasland. 'Een golfbaan is een groot infiltratieterrein waarvan maar enkele hectares worden beregend. In tegenstelling tot graslandberegening waar een waterkanon wordt gebruikt, kan op een golfbaan vaak ieder sproeier apart worden ingesteld. Hij pleit daarom ook voor aparte regels voor golfbanen. 'Bijvoorbeeld door een waterbudget toe te kennen dat niet overschreden mag worden. Dit kan je ook heel makkelijk controleren door bijvoorbeeld slimme meters toe te passen.'

Op veel golfbanen gebeurt al het nodige om zuinig met water om te gaan. Te denken valt aan precisieberegening in combinatie met vochtsensoren. Zelf werkt hij al jaren met vochtmeters op De Oosterhoutse. 'Ook het gebruik van onder andere *wetting agents* en grassoorten die beter bestand zijn tegen droogte is gemeengoed geworden. De markt beweegt mee en is innovatief, maar er is nog

wel veel te winnen. Bijvoorbeeld op het terrein van wateroverschotten en het bergen van deze overschotten.'

Infiltratiekragen

Zelf heeft hij al creatieve ideeën hierover. 'In stedelijk gebied worden al infiltratiekragen ingezet om water op te vangen. Die zouden hier ook heel goed geplaatst kunnen worden onder het parkeerterrein. Je moet een gesloten watersysteem hebben, want bij een gewone waterpartij komt er toch allemaal natuurlijke verontreiniging in het water.' In dit opzicht denkt hij aan een extra silo met zonnepanelen erop om de reeds bestaande silo van duizend kuub aan te vullen en zo de watervoorraad voor droge periodes te vergroten. 'Ik ben nu op zoek naar partijen om dit te realiseren. Het moet natuurlijk wel betaalbaar blijven.'

Jan Coppens van Smits BV Veldhoven Leading Water Solutions was ronduit boos over wat hij noemt 'de starheid' van het waterschap De

'Een golfbaan is een groot infiltratieterrein waarvan maar enkele hectares worden beregend'

Jan Coppens

Smits BV Leading Water Solutions

Arijan van Alphen

De Oosterhoutse

Dommel. 'Ze nemen een beslissing op basis van een defecte meter en komen daar niet meer op terug. Met de huidige techniek kunnen ze bij wijze van spreken elk uur vanachter hun bureau zien of de waterstand verbeterd is, maar ze nemen een beslissing voor twee maanden en willen daar niet op terugkomen. Ze doen net of ze gek zijn. Het lijkt wel of de flexibiliteit om zuinig met water om te gaan maar van een kant moet komen.'

Hij snapt niet dat er geen aparte regels voor sportvelden en golfbanen zijn. 'Het zijn grotendeels infiltratiegebieden. Ook is de timing om voor direct twee maanden een totaalverbod voor deze sportvelden af te kondigen heel ongunstig. Juist in het voorjaar hebben deze velden water nodig.'

Voorjaarsregeling

In verband met het droogteprobleem, dat door de aanwezige zandgronden nog sterker speelt in Brabant, hebben de waterschappen in Brabant een beleid waarbij elk jaar op 1 april beslist wordt of er nog grondwater onttrokken mag worden. Dit is de zogenoemde voorjaarsregeling. Indien vijftig procent van de peilbuizen onder een bepaalde drempelwaarde duiken, komt er een onttrekkingsverbod dat twee maanden geldt. De defecte meter waarop Jan Coppens doelt, had inderdaad op 1 april

pas later dan de andere meters de gegevens doorgegeven, waardoor ook pas later die dag duidelijk werd dat toch een onttrekkingsverbod afgekondigd moest worden. Het grondwaterpeil was gewoon te laag.

Erger voorkomen

De aanhoudende droogte was voor het waterschap aanleiding om de hele procedure onder de loep te nemen en het beleid te herijken, zoals Martijn Tholen, lid van het dagelijks bestuur van Waterschap De Dommel, uitlegt. 'Het Dommelgebied kampt met structurele verdroging en er is geen makkelijke oplossing op korte termijn. Wanneer regen alsmaar uitblijft en er droogte heerst, zoals nu, kun je alleen erger voorkomen. De structurele droogteaanpak kost jaren. Meer water vasthouden en opslaan in plaats van afvoeren richting Maas om

wateroverlast te voorkomen. We moeten leren zuinig te zijn op elke bui die valt. Dit geldt voor iedereen, ook in de eigen achtertuin.'

Om beter met de droogte te kunnen dealen, zal het beleid daarom aangepast worden. In september moet er een advies op tafel liggen waarin zoveel mogelijk belanghebbenden zich kunnen vinden. Het waterschap wil dan ook met alle partijen om de tafel zitten, dat geldt ook voor de golfsport. Tholen: 'Wij zijn al in gesprek met diverse golfverenigingen en de brancheorganisatie. Wij hebben hen gevraagd om zitting te nemen in een soort adviescommissie. Wij hadden de golfterreinen tot nu toe ook te weinig in beeld. Ook wat handhaving en toezicht betreft.'

Hij ziet veel opties om water op te slaan en streeft naar maatwerk voor belanghebbenden. 'Wat kunnen we, wat willen we en hoe gaan we het doen?', vat hij de uitdaging voor zijn waterschap de komende maanden samen. Daarnaast onderzoekt een zogenaemde droogtecommissie de situatie voor heel Brabant. Een hogere stand van het grondwaterpeil is daarbij een van de denkrichtingen om verdroging tegen te gaan.

Zelfvoorzienend

Niels Dokkuma van de NGF voorziet dat de verboden op het gebruik van oppervlaktewater alleen maar nog zullen toenemen en blijvend zijn dit jaar. 'Uiteraard hangt de grootte van de problematiek per club af van wat de waterbronnen zijn, maar het baart ons wel grote zorg. Op dit moment hebben 35 golfbanen in Brabant hier last heeft van en dit breidt zich verder uit met de onttrekkingsverboden voor oppervlaktewater. Dat is meer dan de helft van het aantal golfbanen in deze streek. Wel verloopt het verbod op onttrekking van grondwater op 1 juni.' De Golfalliantie (NGA, NGF en NVG) is niet alleen met de waterschappen in gesprek om nu tot een oplossing te komen, maar met name over de mogelijke oplossingen voor de middellange en lange termijn. Dokkuma: 'Het belangrijkste voor golfbanen is om uiteindelijk zelfvoorzienend te worden. Dat betekent onder andere meer buffers aanleggen in tijden van waterovervloed.'

Alexander Broekman is hoofdgreenkeeper van The Duke. Deze baan ten oosten van Den Bosch beschikt over een grote eigen waterpartij en heeft dankzij de nabijheid van de Maas nog niet te maken met onttrekkingsverboden. Broekman

Alexander Broekman

The Duke

moet met de huidige droogte wel alles uit de kast halen om de baan groen te houden, want dat is de bedrijfspolicy. Hij maakt daarom onder andere gebruik van *wetting agents*, heeft de maaifrequentie teruggebracht naar twee keer per week in plaats van elke dag, rolt het gras vaker en heeft ook de maaihogte op de greens met 1 mm verhoogd.

'Zo redden we het om alles groen te houden, maar de droogte moet niet veel langer duren. Dan zal ik keuzes moeten maken en bijvoorbeeld bepaalde delen niet meer kunnen besproeien.' Als het zo ver komt, dan worden de leden van deze businessclub per mail geïnformeerd dat er mogelijk droogteplekken kunnen ontstaan. Broekman: 'Members betalen een hoop geld en verwachten dan ook een goed bespeelbare baan. Mocht dat in gevaar komen, dan is een goede communicatie van belang.' Voorlopig zijn er nog geen droogteplekken, mede dankzij twee krachten die de baan van voldoende water voorzien en op die manier mogelijke schade voor proberen te blijven.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

'Wat kunnen we, wat willen we en hoe gaan we het doen?'

Niels Dokkuma

NGF